

بررسی وضعیت و ضریب تأثیر مجلات علمی کشورهای مسلمان در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی (ISI): مطالعه‌ای کتاب‌سنجی

رحیم علیجانی

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی
عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور شیراز

نورالله کرمی*

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی
مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

اطلاعات
علوم و فناوری

دریافت: ۱۳۸۷/۱۱/۰۲ پذیرش: ۱۳۸۸/۱۱/۱۹ مقاله برای اصلاح به مدت چهار ماه و دو روز نزد پدیدآوران بوده است.

چکیده: در این مقاله با بهره‌گیری از روش کتاب‌سنجی به بررسی وضعیت مجلات کشورهای مسلمان در پایگاه اطلاعاتی JCR از زیرمجموعه‌های پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی پرداخته شده است. براساس یافته‌ها ۳۷ عنوان مجله مربوط به ۱۲ کشور مسلمان در این پایگاه نمایه شده است. کشور ترکیه با داشتن ۹ مجله نمایه‌شده در این پایگاه در رتبه اول در بین کشورهای مسلمان قرار دارد. بیشترین زمینه موضوعی مجلات کشورهای مسلمان را علوم میان‌رشته‌ای با ۶ عنوان مجله به‌خود اختصاص داده است. شرکت انتشاراتی علوم بنتهام با چاپ ۷ مجله فعالترین ناشر مجلات کشورهای مسلمان است. ترکیه در بین کشورهای مسلمان تنها کشوری است که ۲ عنوان مجله در زمینه علوم اجتماعی دارد و زبان ۸۶/۵ درصد این مجلات انگلیسی است. مجله TURK J EARTH SCI با ضریب تأثیر ۲/۵۳۶ در بین مجلات کشورهای مسلمان دارای بالاترین ضریب تأثیر است. بیشترین استنادها با ۱۰۴۷ و بالاترین نیمه‌عمر با ۱۰/۰ > به مجله CHEM NAT COMPD+ مربوط به کشور ازبکستان مربوط است.

کلیدواژه‌ها: مجلات کشورهای مسلمان؛ پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی؛ کتاب‌سنجی.

فصلنامه علمی پژوهشی
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
شاپا (چاپی) ۱۷۳۵-۵۲۰۶
شاپا (الکترونیکی) ۵۵۸۳-۲۰۰۸
نمایه در SCOPUS، LISA و ISC
<http://jlist.irandoc.ac.ir>
دوره ۲۵ | شماره ۴ | صص ۵۹۷-۶۱۵
تابستان ۱۳۸۹

نوع مقاله: علمی پژوهشی

* پدیدآور رابط karaminus@gmail.com

۱. مقدمه

مجلات یکی از بسترهای مهم به منظور تبادل اطلاعات در دنیای کنونی بین محققان محسوب می‌شوند. ارتباطات علمی، براساس شناخت کنونی ما موضوعی به‌طور نسبی جدید است. مجلات علمی، مجرای انتقال نتایج پژوهش‌اند. نخستین نوشته‌های علمی به شکل مقالات چاپ‌شده همراه با داوری‌های علمی حدود ۳۰۰ سال قبل منتشر شدند (Rooyen 2001). یکی از راه‌های تقویت بنیه علمی هر کشوری در حوزه‌های علمی مختلف دسترسی به نتایج و تجربه‌های پژوهشگران دیگر از طریق مجله‌های علمی است تا به این وسیله از هدر رفتن زمان، امکانات و از انجام کارهای تکراری جلوگیری شود.

پیشرفت علمی رمز توسعه و پیشرفت همه‌جانبه هر ملتی است و پژوهشگران مسؤلیت اساسی در فرایند توسعه را بر عهده دارند. امروزه در حوزه فعالیت‌های علمی - تخصصی، بهترین راه و معمولترین ابزار برای انتقال یافته‌های جدید، مجلات و نشریات علمی است. در یک تقسیم‌بندی، مجاری ارتباطات علمی به دو دسته ارتباطات رسمی و غیررسمی تقسیم می‌شوند. مجلات و نشریات علمی و تخصصی در گروه مجاری ارتباط رسمی قرار می‌گیرند و همگان مجلات علمی را مهمترین مجرای رسمی انتقال و نشر اطلاعات علمی و فنی می‌دانند. مجلات علمی، به‌عنوان یکی از مجاری ارتباطات علمی، برقراری ارتباط علمی میان دست‌اندرکاران فعالیت‌های علمی را با توجه به ویژگی‌های خاص آن، موجب می‌شوند.

اهمیت مجلات علمی به‌عنوان یکی از مجاری ارتباط علمی رسمی از دهه ۱۹۶۰ به بعد رو به افزایش گذاشته است. به‌طور معمول دانشمندان نتیجه کار خود را بی‌درنگ برای چاپ به مجلات معتبر می‌سپارند. در واقع، تولید علم، نخستین بار در مقاله علمی تجلی می‌یابد و ترویج آن از همان‌جا انجام می‌پذیرد. مجلات علمی نخستین منابعی هستند که پیشرفت‌های علمی را منعکس می‌سازند. در اصل اعضای هیئت علمی و آزمایشگاه‌های پژوهشی حاصل کار خود را به‌صورت مقاله در مجلات علمی ارائه می‌کنند و منابع اصلی تغذیه مجلات علمی محسوب می‌شوند. برای دانشمند و پژوهشگر، نشریه وسیله‌ای است که به‌وسیله آن، تحقیقات او به اطلاع هم‌تایانش در سراسر جهان می‌رسد. مسأله تقدم در علم، هم از نظر تأمین اعتبار یک دانشمند و هم پیشبرد مقاصد علمی اهمیت بسیاری دارد. مقاله علمی، در واقع سهم دانشمند را در پیشبرد دانش نشان می‌دهد و ملاکی برای ارزیابی فعالیت‌های او به‌وسیله همکاران و کارفرمایان به‌حساب می‌آید (طالبی ۱۳۸۱).

پژوهش حاضر به بررسی مجلات کشورهای مسلمان در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی پرداخته است. پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی (ISI) یا مؤسسه اطلاعات علمی مستقر در فیلادلفیای

آمریکا براساس شاخصهای ارزیابی مشخص خود از بین دهها هزار مجله علمی منتشر شده در سراسر جهان، تعدادی از آن را انتخاب و نمایه می‌کند. طبق آخرین آمار در سال ۲۰۰۸، ۸۶۰۵ مجله در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی نمایه شده است. این مجلات به‌طور منظم و در یک زمانبندی تعریف شده، با یک هیئت تحریریه معتبر بین‌المللی منتشر می‌شود؛ سپس مقالات آنها تحت داوری تخصصی قرار می‌گیرد و در این پایگاه پوشش داده می‌شود. مقالات این مجلات دارای عنوان، چکیده، کلیدواژگان و مراجع معتبرند.

خلاصه مقالات مجلات تحت پوشش در سه بخش زیر نمایه‌سازی و به شیوه مختلف قابل دسترسی می‌شوند:

۱. نمایه استنادی علوم^۱: که در برگیرنده ۱۵۰ رشته مختلف در حوزه علوم محض با ۳۵۰۰ مجله علمی است. با توجه به نقش مهم علوم محض در فرایند تحقیقات و توسعه، این پایگاه نمایه‌نامه استنادی توسعه داده شده علوم محض^۲ شامل ۵۶۰۰ مجله علمی را نیز ایجاد نموده و ۲۱۰۰ مجله دیگر را نسبت به SCI در بر گرفته است؛
۲. نمایه‌نامه استنادی علوم اجتماعی^۳: حدود ۱۷۰۰ مجله علمی را در کلیه حوزه‌های علوم اجتماعی گزارش و ذخیره می‌کند؛
۳. نمایه‌نامه استنادی هنر و علوم انسانی^۴: حدود ۱۱۴۰ مجله علمی را در رشته‌های مختلف علوم انسانی و هنر گزارش و ذخیره می‌سازد (صبوری ۱۳۸۴؛ صبوری ۱۳۸۲؛ صبوری و پورسانان ۱۳۸۵). در این پژوهش مجلات مربوط به کشورهای مسلمان از این پایگاه استخراج شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

۲. پیشینه پژوهش

با جستجویی که در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی برای ارزیابی پژوهشهای مرتبط با این پژوهش انجام گرفت، مشخص شد تاکنون مطالعات معدودی در مورد مجلات علمی کشورهای مسلمان یا کشورهای در حال رشد برای رشته‌ای خاص یا کشور یا ناحیه جغرافیایی انجام گرفته است؛ همچنین در این زمینه به گروهی از کشورها مثل کشورهای در حال رشد در تعداد معدودی از مقالات اشاره شده است. بنابراین، ضرورت مطالعه‌ای مستقل در مورد مجلات کشورهای مسلمان در پایگاه اطلاعاتی جی.سی.آر (گزارشهای استنادی مجلات)^۵ به‌طور کامل

1. SCI
2. Science Citation Index Expanded
3. SSCI
4. A&HCI
5. Journals Citation Reports

محسوس است؛ بنابراین پژوهش حاضر به آن پرداخته است. گارفیلد به بررسی فعالیتهای علمی کشورهای در حال رشد را در نمایه استنادی علوم پرداخت. او دریافت سهم کشورهای در حال رشد در مقایسه با سایر کشورهای جهان در این منبع اندک است (Garfield 1983).

مطالعه‌ای که به وسیله عصاره و ویلسون در سال ۱۹۹۵ بر انتشارات علمی کشورهای در حال رشد در نمایه استنادی علوم صورت گرفت، یافته‌های گارفیلد را تأیید کرد (Osareh and Wilson 1995). پژوهشهای مشابه نیز که صورت گرفته است، از اندک بودن سهم منابع کشورهای در حال رشد در نمایه‌نامه‌های استنادی خبر می‌دهد؛ چنان‌که نتایج پژوهش جاری در ادامه نشان خواهد داد، سهم کشورهای مسلمان به‌عنوان بخشی از کشورهای در حال توسعه در مقایسه با کشورهای پیشرفته اندک و حتی در نمایه‌نامه استنادی علوم اجتماعی بسیار ضعیف است. این امر تا جایی است که سهم کل کشورهای مسلمان در نمایه‌نامه علوم اجتماعی فقط به دو عنوان مجله محدود می‌شود.

عصاره در پژوهشی با عنوان "قابلیت و تأثیر کشورهای در حال رشد در تولید متون علمی" به استفاده از نمایه استنادی علوم پرداخته است. یافته‌های پژوهش او نشان داد که هند به دلیل تولید بالای متون علمی معتبر نسبت به سایر کشورهای در حال رشد وضعیتی به‌طور کامل متمایز دارد. کشور هند از نظر تعداد مجلات در نمایه استنادی علوم، قابلیت تولید علم، میزان تأثیر و دیگر موارد با کشورهای در حال رشد همگونی و تشابه ندارد. همچنین از ۱۲۵ کشور مورد بررسی، فقط ۱۱۲ مورد بین سالهای ۱۹۸۵ تا ۱۹۸۹ مقالاتی در نمایه استنادی علوم داشتند (با حداقل یک و حداکثر ۱۸۱۶۶ مقاله که به‌وسیله برزیل تولید شده است). از این ۱۱۲ کشور در حال رشد شش کشور بیش از نیمی از متن نشریات را در نمایه استنادی علوم ارائه کرده‌اند، همچنین ده درصد از مدارک متن انتخابی همین شش کشور بالاترین استنادها را طی دوره مورد نظر دریافت کرده‌اند. از نظر قابلیت و میزان تولید، کشورهای مورد نظر بترتیب عبارت‌اند از: برزیل، آرژانتین، مصر، مکزیک، شیلی و کره جنوبی. ۳۰ کشور دیگر بترتیب حداقل ۵۰ مدرک را ارائه کرده‌اند. پراستنادترین مقالات این کشورها در ۴۱ مجله منتشر شده‌اند که بجز ۵ مورد، بقیه در مجلات آمریکایی و انگلیسی منتشر شده‌اند. یافته‌های این پژوهش همچنین علاقه‌مندی دانشمندان کشورهای در حال رشد را برای انتشار مقالات آنها در مجلات کشورهای توسعه‌یافته تأیید می‌کند (Osareh 1995).

عصاره پژوهشی با عنوان سهم موضوعهای انتشارات علمی کشورهای در حال رشد در نمایه استنادی علوم (SCI) را به انجام رسانده است. براساس نتایج این پژوهش در میان هفت رشته علمی، موضوع پزشکی حیاتی - شیمی حیاتی، اولین موضوع در تحقیقات انجام‌شده به‌وسیله این کشورها

بوده است. پنج کشور اول در توزیع موضوعی انتشارات کشورهای در حال رشد ۶۱/۸ درصد از کل تحقیقات پزشکی حیاتی - شیمی حیاتی را انجام داده اند. فیزیک و مهندسی دومین رشته در میان تحقیقات انجام شده در کشورهای در حال رشد است (عصاره ۱۳۷۹).

صبوری در پژوهشی با عنوان "ارزیابی مجلات ایرانی فهرست شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) به بررسی آنها پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان داد از میان دهها مجله علمی پژوهشی کشور به زبان لاتین فقط سه مجله شیمی و مهندسی شیمی ایران (IJCCE)، مجله پلیمر ایران (IPJ) و مجله علم و صنعت ایران (IJST) در فهرست وبگاه علم (WOS) مؤسسه اطلاعات علمی قرار دارند. ضریب تأثیر (IF) سه مجله IJCCE, IPJ, IJST در سال ۲۰۰۴ به ترتیب ۰/۳۳، ۰/۰۳ و ۰/۰۳ در همین سال شاخص فوری آنها به ترتیب ۰/۰۶۲، ۰/۱۲۲، ۰/۰۱۳ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله و نیمه عمر ارجاعات در مجله، به ترتیب در مورد IJCCE ۵/۱ سال و بیش از ده سال، در دو مورد IPJ و IJST هر دو کمیت بیش از ده سال برآورد شده است (صبوری ۱۳۸۴).

روسوی در پژوهشی با عنوان "ارزیابی مجلات: مسائل فنی و عملی" با ارائه دیدی کلی از شاخصهای ارزشیابی مجلات و بیان نقاط ضعف و قوت هر کدام از این شاخصها، قابلیت کاربردهای آنها را مورد بحث قرار می دهد. همچنین براساس نتایج این تحقیق، کیفیت مجلات مفهومی چندوجهی است. مجلات برای منظوره‌های خاص مورد ارزیابی قرار می گیرند. شایان ذکر است عامل تأثیر به عنوان بیشترین شاخص به کار گرفته شده در سنجش مجلات مطرح شده است. البته به دست آوردن عامل تأثیر در بازه زمانی بیشتر از دو سال نتایج خیلی بهتری را به دست می دهد و باید با توجه به اهداف مطالعه و نوع ارزشیابی، از شاخصهای مناسب در آن زمینه استفاده گردد (Rousseau 2002).

دانوان در پژوهشی با عنوان "مجلات پژوهشی یکدستی یا پراکنندگی" به بررسی مجلات پرداخته است. او بیان می کند که کتابخانه‌های دانشگاهی و سایر مؤسسات به عنوان محلی برای نگهداری از تعداد فراوانی از مجلات دانشگاهی (در انواع مختلف، ضخامت یا حجم محتوا، زبان و قالبهای گوناگون) در تمام زمینه‌های موضوعی قابل تصور منتشر می گردند. یکدستی قالب به نویسنده این امکان را می دهد که دیگر نگران تطبیق نسخه خود با آخرین نسخه‌های ارسال شده نباشد در حالی که تنوع قالبها متوجه خواننده می گردد (Danovan 2006).

داریو و دیگران پژوهشی با عنوان "حضور مجلات پنج کشور اروپایی همسایه در پایگاه اطلاعاتی گزارشهای استنادی مجلات (JCR)" به انجام رسانده اند. این پژوهش با استفاده از داده‌های پایگاه اطلاعاتی جی.سی.آر در سال ۲۰۰۵ اجرا شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که هیچ ارتباطی بین اندازه و اقتصاد پنج کشور ایتالیا، مجارستان، اسلوانی، کرواسی و صربستان با

تعداد مجلات آنها وجود ندارد. همچنین یافته‌ها نشان داد که کیفیت مجلات، بر نمایه‌شدن این مجلات در پایگاه اطلاعاتی گزارشهای استنادی مجلات بسیار مؤثر است (Dario et al 2008).

۳. خدمات استنادی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری که به‌دنبال توسعه، تولید و دریافت اطلاعات به بزرگترین پایگاه اطلاعات علمی کشور تبدیل شده است، هم‌اکنون فعالیتهایی همچون ارزیابی و سنجش تولیدات علمی کشور، رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام و ارزیابی علم و تولیدات علمی کشورهای جهان اسلام را بر عهده دارد. در این راستا این مرکز از ابتدای سال ۲۰۰۷ پایگاه اطلاعاتی (ISC) یا نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌های کشورهای اسلامی را با اهداف زیر تأسیس نمود:

الف. ارزیابی دانشگاه‌های کشورهای اسلامی؛

ب. ارزیابی شکاف میان دانشگاه‌های کشورهای اسلامی و دانشگاه‌های مطرح در سطح

جهانی؛

ج. افزایش رقابت بین دانشگاه‌های کشورهای اسلامی؛

د. ارزیابی سطح علمی هر دانشگاه و کمک به شناسایی دانشگاه‌های دارای بهترین عملکرد (علیچانی و کرمی ۱۳۸۷، ۱۷۵).

با مرور پیشینه‌ها می‌توان نتیجه گرفت که کشورهای جهان سوم و حتی بسیاری از کشورهای غربی نیز دارای تعداد بسیار معدودی مجله در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی.اند. بنابراین ضرورت چنین پژوهشهایی به منظور مشخص شدن تعداد مجلات کشورهای مختلف و موضوع مجلات این کشورها، می‌تواند نقاط ضعف و قوت آنها را در برنامه‌ریزی نمایان کند.

۴. روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از روش کتاب‌سنجی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام مجله‌های نمایه‌شده به‌وسیله پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی. است. روش پژوهش به این طریق بود که مؤلفان در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی. در گزینه گزارش استنادی مجلات^۱ کلمه کشور را انتخاب می‌کردند، سپس در این گزینه تمام کشورهای دارای مجله در این پایگاه نشان داده می‌شود. با استخراج نام همه کشورهای مسلمان براساس سایت رسمی سازمان کنفرانس کشورهای اسلامی، تعداد ۵۷ کشور، عضو این سازمان بین‌المللی اند.

سپس نام کشورهای اسلامی در فهرست فراهم‌شده در سایت گزارش‌های استنادی مجلات کشورهای مسلمان در گزینه فهرست کشورها به دقت مورد بررسی قرار گرفتند؛ سپس تمام

1. JCR

کشورهای دارای مجله مشخص شدند. بعد از مشخص شدن کشورهای مسلمان دارای مجله در این پایگاه، یکبار دیگر به منظور تعیین صحت اطلاعات بازیابی شده، موارد یاد شده به دقت مورد بازیابی قرار گرفت؛ به این ترتیب صحت اطلاعات به دست آمده محرز گردید. به منظور به دست آوردن دیگر اطلاعات از جمله تعداد شماره‌ها، موضوعات، ناشران، زبان مجلات بر روی هر یک از مجلات در گزارشهای استنادی مجلات، اطلاعات مورد نیاز استخراج گردید. گردآوری داده‌ها از پایگاه اطلاعاتی JCR بین تاریخهای ۱۳۸۸/۲/۱ تا ۱۳۸۸/۲/۱۵ انجام گردید. پس از آن به منظور انجام عملیات آماری با استفاده از آمار توصیفی تمام داده‌ها وارد نرم‌افزار اکسل شده و فراوانی، درصد به منظور سؤالات پژوهش مشخص شد و نتیجه‌گیری مورد نظر به دست آمد. شایان ذکر است تعداد مجلات مربوط به کشورهای مسلمان ۳۷ عنوان است که فقط مربوط به ۱۲ کشور عضو سازمان کنفرانس اسلامی است. بنابراین پژوهش حاضر سعی می‌کند تا به سؤالات ذیل پاسخ دهد:

۵. سؤالات پژوهش

۱. به طور کل کدام کشورهای مسلمان دارای مجله در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی‌اند؟
۲. مجلات نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی مربوط به کشورهای مسلمان بیشتر در چه موضوعاتی قرار دارند؟
۳. فاصله انتشار مجلات کشورهای مسلمان در این پایگاه به چه صورت است.
۴. کدام ناشر (مؤسسه، شرکت یا دانشگاه) در زمینه چاپ مجله در بین کشورهای مسلمان فعالیت دارند؟
۵. مجلات نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی مربوط به کشورهای مسلمان به چه زبانهایی است؟
۶. مجلات کشورهای مسلمان در این پایگاه از نظر شاخصهای ارزیابی مجلات (از جمله ضریب تأثیر، نیمه عمر، استنادها و شاخص آنی) در سال ۲۰۰۷ به چه صورت‌اند؟

۶. یافته‌های پژوهش

۱. به طور کل کدام کشورهای مسلمان در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی دارای مجله‌اند؟
طبق جدول و نمودار ۱ در بین کشورهای مسلمان، کشور ترکیه با داشتن ۹ مجله نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی در رتبه اول کشور امارات متحده عربی با داشتن ۷ مجله نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی در رتبه دوم و کشور ایران با داشتن ۶ مجله در این پایگاه در رتبه سوم قرار دارد. کشورهای پاکستان و عربستان سعودی هر کدام با دارا بودن ۳ مجله نمایه شده در

این پایگاه در رتبه چهارم قرار دارند. این کشورها و دیگر کشورهای مسلمان دارای مجله در این پایگاه در جدول و نمودار ۱ نشان داده شده است.

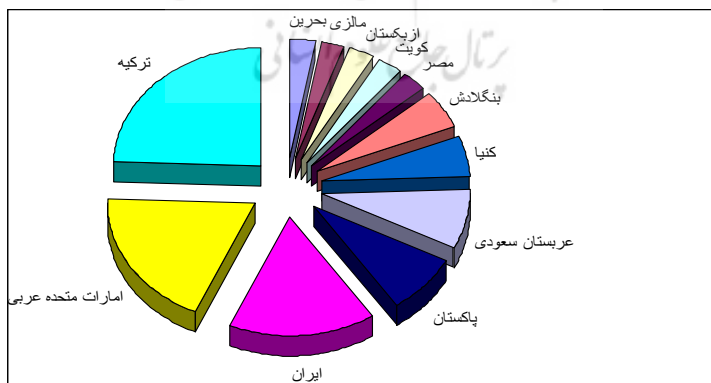
جدول ۱. نام کشورهای مسلمان دارای مجلات آی.اس.آی، عنوان مجلات، تعداد شماره در سال و زبان مجلات

نام کشور	عنوان مجله	تعداد	زبان مجله
ازبکستان	CHEMISTRY OF NATURAL COMPOUNDS	۶	انگلیسی
امارات متحده عربی	CURRENT NANOSCIENCE	۳	انگلیسی
امارات متحده عربی	CURRENT ORGANIC SYNTHESIS	۴	انگلیسی
امارات متحده عربی	LETTERS IN ORGANIC CHEMISTRY	۴	انگلیسی
امارات متحده عربی	CURRENT PHARMACEUTICAL ANALYSIS	۴	انگلیسی
امارات متحده عربی	CURRENT BIOINFORMATICS	۳	انگلیسی
امارات متحده عربی	CURRENT SIGNAL TRANSDUCTION THERAPY	۳	انگلیسی
امارات متحده عربی	RECENT PATENTS ON ANTI-CANCER DRUG DISCOVERY	۳	انگلیسی
ایران	JOURNAL OF THE IRANIAN CHEMICAL SOCIETY	۴	انگلیسی
ایران	IRANIAN JOURNAL OF CHEMISTRY & CHEMICAL ENGINEERING-INTERNATIONAL	۴	انگلیسی
ایران	IRANIAN JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY TRANSACTIONS B-ENGINEERING	۶	انگلیسی
ایران	DARU-JOURNAL OF FACULTY OF PHARMACY	۴	چندزبانه
ایران	IRANIAN JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY TRANSACTIONS A-SCIENCE	۳	انگلیسی
ایران	IRANIAN POLYMER JOURNAL	۶	انگلیسی
پاکستان	JOURNAL OF THE CHEMICAL SOCIETY OF PAKISTAN	۴	انگلیسی
پاکستان	PAKISTAN JOURNAL OF BOTANY	۴	انگلیسی
پاکستان	PAKISTAN JOURNAL OF ZOOLOGY	۴	انگلیسی
ترکیه	TURKISH JOURNAL OF CHEMISTRY	۶	انگلیسی
ترکیه	TURKISH JOURNAL OF EARTH SCIENCES	۳	انگلیسی
ترکیه	TURKISH JOURNAL OF PEDIATRICS	۴	انگلیسی
ترکیه	TURK PSIKOLOJI DERGISI	۲	چندزبانه

ادامه جدول ۱. نام کشورهای مسلمان دارای مجلات آی.اس.آی، عنوان مجلات، تعداد شماره در سال و زبان مجلات

نام کشور	عنوان مجله	تعداد	زبان مجله
ترکیه	JOURNAL OF SPORTS SCIENCE AND MEDICINE	۴	انگلیسی
ترکیه	TURKISH JOURNAL OF VETERINARY & ANIMAL SCIENCES	۶	چندزبانه
ترکیه	Turkish Journal of Agriculture and Forestry	۶	انگلیسی
ترکیه	MIKROBIYOLUJİ BULTENİ	۴	چندزبانه
ترکیه	TURK PSIKIYATRI DERGISİ	۴	ترکی
عربستان سعودی	SAUDI MEDICAL JOURNAL	۱۲	انگلیسی
عربستان سعودی	ANNALS OF SAUDI MEDICINE	۶	انگلیسی
عربستان سعودی	ARABIAN JOURNAL FOR SCIENCE AND ENGINEERING	۶	انگلیسی
عربستان سعودی	DISCOVERY AND INNOVATION	۲	انگلیسی
کنیا	AFRICAN JOURNAL OF BIOTECHNOLOGY	۱۲	انگلیسی
کویت	KUWAIT JOURNAL OF SCIENCE & ENGINEERING	۲	انگلیسی
مالزی	JOURNAL OF TROPICAL FOREST SCIENCE	۴	انگلیسی
مصر	INTERNATIONAL JOURNAL OF PHOTOENERGY	۴	انگلیسی
بحرین	GEOARABIA	۴	انگلیسی
بنگلادش	BANGLADESH JOURNAL OF BOTANY	۲	انگلیسی
بنگلادش	JOURNAL OF HEALTH POPULATION AND NUTRITION	۴	انگلیسی

نمودار ۱. کشورهای مسلمان دارای مجله در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی

۲. مجلات نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی مربوط به کشورهای مسلمان بیشتر در چه موضوعاتی قرار دارند؟

طبق جدول ۲، موضوع ۶ عنوان مجله نمایه شده در این پایگاه به کشورهای مسلمان در زمینه علوم میان رشته‌ای مربوط است. همچنین داروشناسی، مهندسی و شیمی میان رشته‌ای هر کدام موضوع ۴ عنوان مجله را تشکیل می‌دهند. لازم به ذکر است که کشور ترکیه تنها کشور مسلمانی است که در زمینه علوم اجتماعی در این پایگاه دو مجله دارد. براساس یافته‌های این بخش از پژوهش، موضوعهای مجلات کشورهای مسلمان در زمینه‌های محدودی است و بنابراین اهتمام پژوهشگران کشورهای مسلمان به سایر موضوعات در علوم مختلف نیز شایسته به نظر می‌رسد.

جدول ۲. براساس ناشر و موضوع مجلات

نام کشور	ناشر	موضوع مجله
ازبکستان	KLUWER ACADEMIC/PLENUM PUBLISHERS	CHEMISTRY, ORGANIC
امارات	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	BIOTECHNOLOGY & APPLIED MICROBIOLOGY, NANOSCIENCE
متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	CHEMISTRY, ORGANIC
امارات	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	CHEMISTRY, ORGANIC
متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	CHEMISTRY, ORGANIC
امارات	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	PHARMACOLOGY & PHARMCY
متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	BIOCHEMICAL RESEARCH METHODS
امارات	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	PHARMACOLOGY & PHARMCY
متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD	ONCOLOGY PHARMACOLOGY & PHARMCY
امارات	IRANIAN CHEMICAL SOCIETY	CHEMISTRY, MULTIDISCIPLINARY
ایران	JIHAD DANESHGAHI	CHEMISTRY, MULTIDISCIPLINARY
ایران	SHIRAZ UNIVERSITY	ENGINEERING, CHEMICAL ENGINEERING, MULTIDISCIPLINARY
ایران	TEHRAN UNIV MEDICAL SCIENCES	PHARMACOLOGY & PHARMACY
ایران	SHIRAZ UNIVERSITY	MULTIDISCIPLINARY SCIENCES
ایران	POLYMER RESEARCH CENTER IRAN	POLYMER SCIENCE
پاکستان	CHEM SOC PAKISTAN	CHEMISTRY, MULTIDISCIPLINARY

ادامه جدول ۲. براساس ناشر و موضوع مجلات

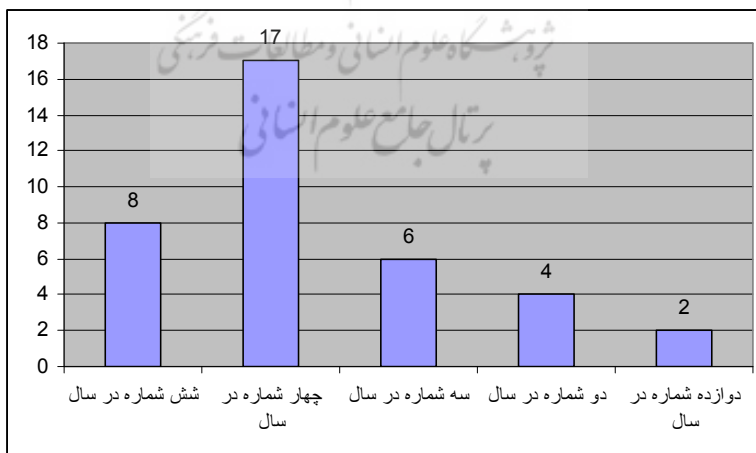
موضوع مجله	ناشر	نام کشور
PLANT SCIENCES	PAKISTAN BOTANICAL SOC	پاکستان
ZOOLOGY	ZOOLOGICAL SOC PAKISTAN	پاکستان
CHEMISTRY, MULTIDISCIPLINARY, ENGINEERING, CHEMICAL GEOSCIENCES, MULTIDISCIPLINARY	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK	ترکیه
PEDIATRICS	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK	ترکیه
PSYCHOLOGY, MULTIDISCIPLINARY	TURKISH J PEDIATRICS	ترکیه
SPORTS SCIENCES	TURK PSYCHOLOGISTS ASSOC	ترکیه
VETERINARY SCIENCES	JOURNAL SPORTS SCIENCE AND MEDICINE	ترکیه
AGRONOMY	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK	ترکیه
MICROBIOLOGY	SCIENTIFIC & TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY	ترکیه
PSYCHIATRY	ANKARA MICROBIOLOGY SOC	ترکیه
MEDICINE, GENERAL & INTERNAL	TURKIYE SINIR VE RUH SAGLIGI DERNEGI	ترکیه
MEDICINE, GENERAL & INTERNAL	SAUDI MED J	عربستان سعودی
MULTIDISCIPLINARY SCIENCES	K FAISAL SPEC HOSP RES CENTRE	عربستان سعودی
MULTIDISCIPLINARY SCIENCES	KING FAHAD UNIV PETROLEUM MINERALS	عربستان سعودی
MULTIDISCIPLINARY SCIENCES	ACADEMY SCIENCE PUBLISHERS	کنیا
BIOTECHNOLOGY & APPLIED MICROBIOLOGY	ACADEMIC JOURNAL	کنیا
MULTIDISCIPLINARY SCIENCES	ACADEMY PUBLICATION COUNCIL	کویت
FORESTRY	PUBLICATION UNIT, KEPONG, KUALA LUMPUR	مالزی
CHEMISTRY, PHYSICAL	HINDAWI PUBLISHING CORPORATION	مصر
ENGINEERING , PETROLEUM	GULF PETROLINK	بحرین
PLANT SCIENCE	BANGLADESH BOTANICAL SOC	بنگلادش
ENVIRONMENTAL SCIENCES	I C D D R B- CENTRE HEALTH POLULATION RESEARCH	بنگلادش

۳. فاصله انتشار^۱ مجلات کشورهای مسلمان در این پایگاه به چه صورت است؟

طبق جدول ۳ و نمودار ۲ تعداد ۱۷ عنوان مجله به صورت فصلنامه یعنی ۴ شماره در سال و ۸ عنوان مجله به صورت ۶ شماره در سال به منتشر می‌شوند. ۶ مجله ۳ شماره در سال، چهار مجله ۲ شماره در سال و دو مجله ۱۲ شماره در سال به چاپ می‌رسانند. براساس جدول ۳، فاصله انتشار ۱۷ مجله برابر با ۴۵/۹ درصد از مجلات به صورت فصلنامه است. با توجه به علاقمندی پژوهشگران برای چاپ سریع تولیدات علمی خود، پیشگیری از مشمول گذر زمان شدن آنها و همچنین تمایل به بهره‌مندی از مزایای آن، لازم است تا پژوهشگران مجلاتی را برای ارسال تولیدات علمی خود انتخاب کنند که در سال شماره‌های بیشتری را به چاپ می‌رسانند؛ زیرا شانس بیشتری برای چاپ شدن در آن سال خواهند داشت بنابراین دو عنوان مجله که هر یک ۱۲ شماره در سال و ۸ عنوان مجله ۶ شماره در سال به چاپ می‌رسانند، می‌توانند برای محققان حوزه موضوعی این مجلات و انتخاب این مجلات برای چاپ تولیدات علمی خود قابل توجه باشند.

جدول ۳. تعداد شماره مجلات در سال

تعداد شماره مجلات در سال	تعداد مجلات	درصد
شش شماره در سال	۸	۲۱/۶
چهار شماره در سال	۱۷	۴۵/۹
سه شماره در سال	۶	۱۶/۲
دو شماره در سال	۴	۱۰/۸
دوازده شماره در سال	۲	۵/۴
جمع	۳۷	۱۰۰

نمودار ۲. تعداد شماره مجلات در سال

۴. کدام ناشر (مؤسسه، شرکت یا دانشگاه) در زمینه چاپ مجلات نمایه‌شده در این پایگاه در بین کشورهای مسلمان فعالترند؟

براساس جدول ۴ شرکت انتشاراتی بنتهام واقع در امارات متحده عربی، ناشر ۷ مجله نمایه‌شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی است. همچنین مرکز تحقیقاتی و مشاوره‌ای علمی و فنی ترکیه با انتشار ۴ مجله در رتبه دوم قرار دارد. دانشگاه شیراز از ایران نیز با چاپ ۲ مجله در رتبه سوم قرار می‌گیرد. نام ناشران دیگر در جدول ۴ آورده شده است. با توجه به نتایج این بخش از پژوهش، بنگاههای انتشاراتی سایر کشورهای مسلمان می‌توانند از تجربیات این ناشران در جهت چاپ مجلاتی با کیفیت استفاده نمایند.

جدول ۴. ناشران مجلات کشورهای مسلمان

نام کشور	ناشر
ازبکستان	KLUWER ACADEMIC/PLENUM PUBLISHERS
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
امارات متحده عربی	BENTHAM SCIENCE PUBL LTD
ایران	IRANIAN CHEMICAL SOCIETY
ایران	JIHAD DANESHGAHI
ایران	SHIRAZ UNIVERSITY
ایران	TEHRAN UNIV MEDICAL SCIENCES
ایران	SHIRAZ UNIVERSITY
ایران	POLYMER RESEARCH CENTER IRAN
پاکستان	CHEM SOC PAKISTAN
پاکستان	PAKISTAN BOTANICAL SOC
پاکستان	ZOOLOGICAL SOC PAKISTAN
ترکیه	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK
ترکیه	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK
ترکیه	TURKISH J PEDIATRICS

ادامه جدول ۴. ناشران مجلات کشورهای مسلمان

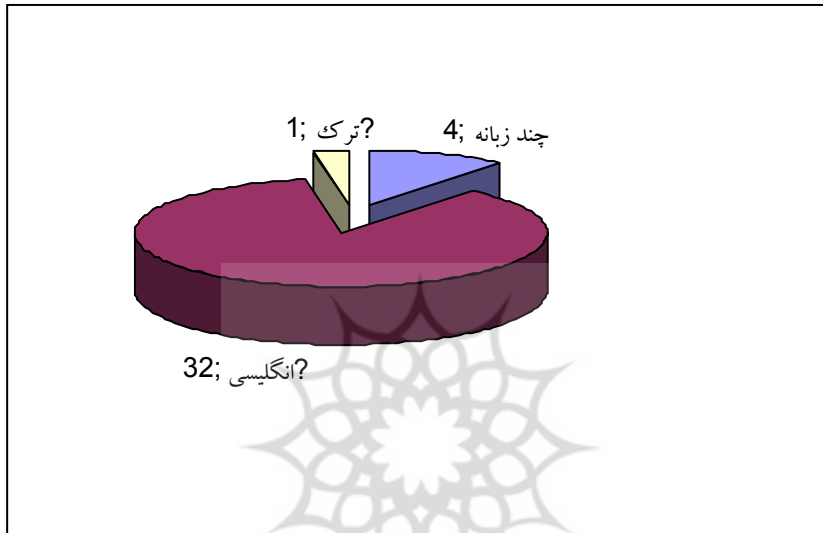
نام کشور	ناشر
ترکیه	TURK PSYCHOLOGISTS ASSOC
ترکیه	JOURNAL SPORTS SCIENCE AND MEDICINE
ترکیه	SCIENTIFIC TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY-TUBITAK
ترکیه	SCIENTIFIC & TECHNICAL RESEARCH COUNCIL TURKEY
ترکیه	ANKARA MICROBIOLOGY SOC
ترکیه	TURKIYE SINIR VE RUH SAGLIGI DERNEGI
عربستان سعودی	SAUDI MED J
عربستان سعودی	K FAISAL SPEC HOSP RES CENTRE
عربستان سعودی	KING FAHAD UNIV PETROLEUM MINERALS
کنیا	ACADEMY SCIENCE PUBLISHERS
کنیا	ACADEMEIC JOURNAL
کویت	ACADEMY PUBLICATION COUNCIL
مالزی	PUBLICATION UNIT, KEPONG, KUALA LUMPUR
مصر	HINDAWI PUBLISHING CORPORATION
بحرین	GULF PETROLINK
بنگلادش	BANGLADESH BOTANICAL SOC
بنگلادش	I C D R B- CENTRE HEALTH POLULATION RESEARCH

۵. زبان مجلات نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی مربوط به کشورهای مسلمان به چه صورت است؟

طبق جدول ۵ و نمودار ۳، زبان ۸۶/۵ درصد از مجلات کشورهای مسلمان انگلیسی است. چهار مجله برابر با ۱۰/۸ درصد چندزبانه و یک مجله برابر با ۲/۷ درصد به زبان ترکی منتشر می شود. یافته های این بخش از پژوهش نشان می دهد با توجه به محسوب نشدن ترکیه زبان ترکی یک زبان بین المللی، اما ترکیه توانسته است با رعایت استانداردها یک عنوان مجله به این زبان را در پایگاه یاد شده نمایه کند. بنابراین کشورهای مسلمان می توانند با رعایت استانداردهای بین المللی و استانداردهای مؤسسه اطلاعات علمی مجلاتی را به زبانهای بومی خود، در این پایگاه نمایه کنند.

جدول ۵. زبان مجلات کشورهای مسلمان

زبان مجلات	تعداد	درصد
انگلیسی	۳۲	۸۶/۵
چند زبانه	۴	۱۰/۸
ترکی	۱	۲/۷

نمودار ۳. زبان مجلات کشورهای مسلمان

۶. مجلات کشورهای مسلمان در این پایگاه از نظر شاخصهای ارزیابی مجلات (از جمله ضریب تأثیر، نیمه عمر، استنادها و شاخص آئی) در سال ۲۰۰۷ به چه صورت است؟

براساس جدول ۶، کل استنادهای هر مجله، ضریب تأثیر، شاخص فوری، تعداد مقالات و نیمه عمر ارجاعات به مجلات کشورهای مسلمان مشخص شده است. بیشترین استناداتی که در پژوهشها به این مجلات داده شده به تنها مجله ازبکستان با عنوان CHEM NAT CIMPD و ۱۸۵ مقاله با میزان ۱۰۴۷ استناد است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۱۰/۰ > است. همچنین مجله (TURK J EARTH SCI) مربوط به کشور ترکیه با ضریب تأثیر ۲/۵۳۶، پرتأثیرترین مجله در بین مجلات کشورهای مسلمان در این پایگاه می باشد. سایر مجلات از نظر شاخصهای ارزیابی مجلات در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی مورد ارزیابی قرار گرفته اند که در جدول ۶ نشان داده شده است.

جدول ۶. مجلات کشورهای مسلمان از نظر شاخصهای ارزیابی پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی

نام کشور	نام مجله	کل استنادها	ضریب تاثیر	شاخص فوری	مقالات	نیمه عمر
مصر	INT J PHOTOENERGY	۲۲۷	۰/۹۴۲	۰/۱۵۴	۲۶	۴/۳
ایران	IRAN J CHEM CHEM ENG DARU	۷۴	۰/۲۵۴	۰	۴۰	
	IRAN J SCI TECHNOL A	۳	۰/۰۱۱	۰	۴۰	
	IRAN J SCI TECHNOL B IRAN POLYM J	۱۶	۰/۱۳۰	۰	۴۵	
	J IRAN CHEM SOC	۲۳۵	۰/۵۷۳	۰/۰۴۱	۷۴	۲/۹
	DISCOV INNOVAT	۱۵۹	۱/۳۸۹	۰/۲۷۳	۵۵	۱/۹
کنیا	AFRICAN JOURNAL OF BIOTECHNOLOGY	۳۳	۰/۰۶۹	۰	۱۳	
کنیا	KUWAIT J SCI ENG	۵۸۷	۰/۴۵۶	۰/۰۱۴	۵۰۴	۲/۸
کویت	J TROP FOR SCI	۲۹	۰/۱۵۹	۰	۴۵	
مالزی	J CHEM SOC PAKISTAN	۱۶۴	۰/۲۸۷	۰/۰۵۲	۷۷	۸/۵
پاکستان	PAKISTAN J BOT	۲۰۹	۰/۰۹۵	۰/۰۶۱	۱۶۳	۹/۷
پاکستان	PAK J ZOOL	۲۶۳	۰/۲۹۰	۰/۰۵۹	۱۰۱	۴/۳
عربستان	ANN SAUDI MED	۱۱۶	۰/۱۹۰	۰	۶۴	۱۰
	ARAB J SCI ENG	۳۱۲	۰/۳۳۱	۰/۰۴۸	۶۲	۷/۳
	SAUDI MED J	۹۶	۰/۰۸۲	۰/۱۶۷	۴۰	۰
	J SPORT SCI MED	۱۰۲۱	۰/۳۲۹	۰/۰۵۸	۳۶۴	۴
ترکیه	TURK J CHEM	۱۰۰	۰/۴۷۵	۰/۰۱	۱۰۴	۲/۸
	TURK J EARTH SCI	۴۷۳	۰/۶۴۶	۰/۰۴۵	۶۷	۴/۸
	TURK J VET ANIM SCI	۱۷۰	۲/۵۳۶	۰/۲۱۴	۱۴	۳/۴
	TURKISH J PEDIATR	۲۵۴	۰/۲۰۲	۰/۰۱۳	۷۷	۴/۱
	TURK PSIKOL DERG	۳۷۱	۰/۳۸۷	۰/۰۲۵	۸۱	۶/۱
	TURK J AGRIC FOR	۶۴	۰/۱۵۴	۰	۱۲	۵/۶
	MIKROBIYOL BUL	۲۰۲	۰/۴۲۲	۰/۰۴۳	۴۷	۵/۴
	TURK PSIKIYATR DERG	۹۳	۰/۲۰۹	۰/۰۳۸	۸۰	
		۱۲۷	۰/۵۴۷	۰/۰۲۴	۴۱	۵/۶

ادامه جدول ۶. مجلات کشورهای مسلمان از نظر شاخصهای ارزیابی پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی

نام کشور	نام مجله	کل استنادها	ضریب تأثیر	شاخص فوری	مقالات	نیمه عمر
امارات	CURR NANOSCI	۶۰	۲/۰۸	۰/۲۴۲	۳۳	۲
	CURR ORG SYNTH	۱۳۸	۳	۰/۱۳۶	۲۲	
	CURR PHARM ANAL	۳۳	۱/۱۲	۰/۱۵۶	۳۲	
	LETT ORG CHEM	۲۹۳	۱/۰۰۴	۰/۱۹	۲۰۵	۱/۸
ازبکستان	CURR BIOINFROM	۴۱	۱/۲۲۶	۰/۱۸۸	۱۶	۵/۶
	CURRENT SIGNAL TRANSD T	۲۶	۰/۹۵۸	۰/۰۸۰	۲۵	۰
	RECENT PAT ANI-CANC	۲۷	۰/۹۲۶	۰/۹۲۶	۲۲	۰
بحرین	CHEM NAT COMPD+ GEOARABIA	۱۰۴۷	۰/۴۴۲	۰/۰۸۶	۱۸۵	>۱۰/۰
	BANGLADESH J BOTNY	۲۳۱	۱/۳۸۱	۰/۴۳۵	۲۳	۴/۶
بنگلادش	J HEALTH POPUL NUTR	۳۶	۰/۱۱۹	۰	۲۹	۰
بنگلادش		۳۲۵	۱/۰۶۰	۰/۰۴۸	۴۲	۴/۱

۷. بحث و نتیجه گیری

براساس این پژوهش، کشورهای اسلامی فقط دارای ۳۷ عنوان مجله نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی، و تنها محدود به ۱۲ کشورند. نزدیک به ۵۰ درصد از این مجلات مربوط به سه کشور ترکیه، امارات متحده عربی و ایران است. با توجه به وجود ۵۷ کشور مسلمان در جهان (مهراذ و فلاحی ۱۳۸۶)، این کشورها نیز باید فعالیت خود را در زمینه تولید علم و همچنین چاپ مجلات طبق استانداردهای معتبر بین المللی و معیارهای پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی انجام دهند تا هم جایگاه کشور خود و هم جایگاه کشورهای اسلامی را در بین سایر کشورهای ارتقا بخشند. همچنین کشور ترکیه با داشتن ۹ عنوان مجله، امارات متحده عربی با داشتن ۷ مجله و ایران با داشتن ۶ مجله بترتیب در رتبه های اول تا سوم کشورهای مسلمان دارای مجله، در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی قرار دارند. از آنجا که این پایگاه یکی از معتبرترین پایگاههای اطلاعاتی در زمینه مطالعات سنجشی، نظیر کتاب سنجی، اطلاع سنجی و علم سنجی است و مجلات منطبق با استاندارد مشخص شده از طرف این پایگاه را نمایه می کند؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت این کشورها تلاش و حرکت خوب و رو به جلویی نسبت به سایر کشورهای اسلامی داشته اند. از نظر زبانی، زبان تنها چهار مجله از ۳۷ عنوان مجله مربوط به کشورهای اسلامی نمایه شده در این پایگاه چندزبانه است و زبان یک عنوان مجله به زبان ترکی است. این در حالی است که سایر مجلات یعنی ۳۲ عنوان

مجله دیگر به زبان انگلیسی است؛ به عبارتی اگر زبان مجله‌ای انگلیسی باشد شانس بیشتری برای نمایه‌شدن و پذیرفته‌شدن در این پایگاه را دارد. همچنین کشور ترکیه با تلاش‌های خود توانسته است یکی از مجلات خود را با زبان ترکی در این پایگاه نمایه سازد. بنابراین دست‌اندرکاران و پژوهشگران کشورهای اسلامی با تلاش و جدیت خود می‌توانند به زبان بومی خود مجلاتی را طبق استانداردهای بین‌المللی تولید نمایند و باید مطمئن باشند در صورت تداوم این کار، جای خود را در جهان پیدا خواهند کرد.

از نظر موضوع مجلات، موضوع ۶ عنوان مجله، علوم میان‌رشته‌ای است و جا دارد کشورهای مسلمان به موضوعات دیگر علوم نیز مبادرت ورزند. به این ترتیب توازن علوم همگام با نیازهای روز در این کشورها برقرار می‌گردد و می‌توانند در همه عرصه‌های علم و در راه رسیدن به اهداف جامعه خود و به تبع آن کشورهای مسلمان گام‌های مؤثری بردارند. از نظر فعالترین ناشران در زمینه چاپ مجلات کشورهای مسلمان که در این پایگاه نمایه شده‌اند، شرکت انتشاراتی بنتهام از امارات متحده عربی با چاپ ۷ عنوان مجله نمایه شده در این پایگاه در رتبه اول ناشران در بین کشورهای مسلمان قرار دارد. همچنین مرکز تحقیقاتی و مشاوره‌ای علمی و فنی ترکیه نیز با چاپ ۴ مجله نمایه شده در این پایگاه در رتبه دوم قرار دارد.

از نظر تعداد شماره‌های مجلات در سال، ۱۷ عنوان مجله معادل ۴۵/۹ درصد از مجلات به صورت فصلنامه، ۸ عنوان مجله به صورت ۶ شماره در سال و ۲ عنوان مجله به صورت ۱۲ شماره در سال منتشر می‌نمایند بنابراین به نسبت مجلاتی که تعداد شماره‌های کمتری در سال منتشر می‌کنند، احتمال چاپ تولیدات علمی پژوهشگران در این مجلات بیشتر است. ترکیه در زمینه علوم اجتماعی تنها کشوری با دو مجله است؛ بنابر این و جا دارد سایر کشورهای مسلمان نیز برای تبادل علم و اندیشه با سایر ملل در این زمینه مجلاتی را به چاپ برسانند. همچنین با توجه به انتشار مقالات متعدد به زبان فارسی به وسیله محققان و پژوهشگران کشورمان در زمینه علوم انسانی و علوم اجتماعی و انتشار این مقالات به وسیله مجلات فراوانی با رتبه‌های علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی جا دارد دست‌اندرکاران امر و محققان و پژوهشگران کشورمان توانمندیهای خود را برای حضور در عرصه‌های بین‌المللی به کار گیرند. همچنین بررسی مجلات کشورهای مسلمان نشان می‌دهد که این مجلات از نظر ضریب تأثیر، شاخص آنی، نیمه عمر و شاخصهای دیگر در رتبه‌های کمتری در مقایسه با مجلات هم‌تای خود در کشورهای پیشرفته قرار دارند. دست‌اندرکاران این دسته از مجلات و مجلات دیگری که قصد دارند تا جایگاهی بین‌المللی پیدا کنند می‌توانند با رعایت استانداردهای بین‌المللی، بویژه در پذیرش مقالات بهتر، این وضع را برای خود در سالهای آینده در این پایگاه بهبود بخشند.

۸. فهرست منابع

- مهرداد جعفر و محمدرضا فلاحتی فومنی. ۱۳۸۶. رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های عضو OIC. شیراز: کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی.
- طالیعی، محمد. ۱۳۸۱. بررسی عوامل مؤثر بر تولید و چاپ مقالات علمی در مجلات خارجی معتبر. *رهیافت* ۲۷: ۱۸۴-۱۹۶.
- عصاره، فریده. ۱۳۷۶. کتابسنجی. *مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز* ۳ (۴): ۶۳-۷۴.
- صبوری، علی اکبر. ۱۳۸۴. ارزیابی مجلات ایرانی فهرست‌شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI). *رهیافت* ۳۶: ۵۲-۶۲.
- صبوری، علی اکبر. ۱۳۸۲. کاربرد ضرب تأثیر مجله در درجه‌بندی نشریات آی.اس.آی. *رهیافت* ۳۰: ۷۲-۷۸.
- صبوری، علی اکبر؛ و نجمه پورسازان. ۱۳۸۵. تولید علم ایران در سال ۲۰۰۵. *رهیافت* ۳۷: ۴۹-۵۲.
- عصاره، فریده. ۱۹۹۵. قابلیت و تأثیر کشورهای در حال رشد در تولید متون علمی. مترجم علی مزینانی. ۱۳۷۶. *فصلنامه کتاب* ۸ (۲): ۱۲۴-۱۳۷.
- عصاره، فریده. ۱۳۷۹. سهم موضوعهای انتشارات علمی کشورهای در حال رشد در نمایه استنادی علوم (SCI). *کتابداری* ۳۴: ۶۳-۸۲.
- علیجانی، رحیم؛ و نورالله کرمی. ۱۳۸۷. *مطالعات سنجش کمی: کتابسنجی، علم‌سنجی، اطلاع‌سنجی، وب‌سنجی*. تهران: انتشارات چاپار
- Dario, Sambunjak; Ana Ivanis; Ana Marusic and Matko Marusic. 2008. Representation of journals from five neighboring European countries in the Journal Citation Reports. *Scientometrics* 76(2): 261-271.
- Donovan, Stephen K. 2006. Research Journal: Toward Uniformity or Retaining Diversity. *Journal of Scholarly Publishing* 37(3): 230-235.
- Garfield. E. 1983. Mapping science in the Third World. *Science and Public Policy* 6: 253-264.
- Osareh, Farideh; Conception S. Wilson. 1995. *Scientific productivity and impact of the Third World Countries (TWC): a citation study*. In: Fifth International Conference of the International Society for Scientometrics and Informetrics Proceedings, 403-412. Bookstein-Medford, NJ: Learned Information, Inc.
- Rousseau, Ronald. 2002. Journal Evaluation: Technical and Practical Issues. *Library Trends* 50(3): 418-439.
- Rooyen, Susan Van. 2001. The evaluation of peer-review quality. *Learned Publishing* 14: 85-91.

Examining the Status and Impact Factor of Muslim Scientific Journals in ISI Database: A Bibliometric Study

Rahim Alijani

MLIS, Faculty Member, Payam Noor University, Shiraz, Iran

Nurrollah Karami*

MLIS, Regional Information Center on Science and Technology, Shiraz, Iran

Information
Sciences
& Technology

Iranian Research Institute
for Science and Technology
(IRANDOC)

ISSN 1735-5206

eISSN 2008-5583

Indexed in LISA, SCOPUS & ISC

Vol. 25 | No. 4 | pp: 597-615
Summer 2010

Abstract: This paper employs bibliometric method for analyzing the status of journals published in muslim countries in the Journal of Citation Report, an ISI maintained database. The findings indicated that there are 37 journals from 12 muslim countries indexed in JCR. Turkey leads with nine journals indexed. Inter-disciplinary journals constitute the subject area of six journals. Bentham Science Publishers is the most active by publishing 7 journals. Turkey is the only muslim country that has two journals in social sciences. English is the main language in 86.5 percent of the journals studied. Turkish Journal of Earth Sciences has the highest impact factor. The highest citations and citation half-life belonged to Chemical National Compendium from Uzbekistan.

Keywords: Muslim Scientific Journal, JCR, Bibliometry, ISI, Inter-disiplinary.

* Corresponding Author karaminus@gmail.com